

Finn Ejnar Madsens forsvarstale

Taler

Finn Ejnar Madsen
Psykolog og aktiv i
studentoprøret

Dato

13. januar 1971

Sted

Københavns Byrets 3.afd.

Det har muligvis undret den dømmende myndighed, at jeg ikke har ønsket at udtale mig under sagens gang, og at jeg heller ikke har ønsket, at den sagfører, der er blevet mig tvangsbeskikket, skulle udtale sig overhovedet endsige procedere.

Forklaringen herpå er ikke, som man måske ville tro, at søge i een eller anden generel trods overfor enhver institution i det kapitalistiske samfund, som jeg hader, og hvis retslige ansigt domsmagten i denne retssal er.

Først og fremmest er årsagen derimod, at der ikke findes nogen som helst fornuftig grund til, at jeg loyalt skulle spille rollen som anklaget.

Under mit tre-måneders ophold i Vestre Fængsel og i tiden derefter har jeg omhyggeligt læst dagspressens referater af demonstrantprocesserne i denne retssal.

Dommer Frank Poulsen har ekspederet 21 sager (og her kender jeg kun til de tiltalte over 18 år, de øvrige sager er bekvemt blevet afviklet bag lukkede døre). To af de tiltalte er blevet frifundet. 19 er blevet dømt. Een af de dømte er af politiet blevet straffet med en brækket arm, men er så ved sagens videre gang her i salen kun blevet tildelt betinget indespærring. Alle øvrige 18 er, uanset hvor beskidt en hævn politiet har taget over dem, blevet idømt indespærring fra een til to måneder.

Det alt overvejende flertal af de tiltalte har benægtet at have udført de handlinger, som politiets anklagemyndighed lægger til grund for anklagerne. Anklagemyndigheden har i langt de fleste sager kun kunnet støtte sig på yderst svage "vidneudsagn" fra de implicerede politifolk. I et enkelt tilfælde har

forsvaret fremført 8 vidner mod anklagerens ene. Også her blev den sigtede dømt.

Uanset de yderst tvivlsomme vidneudsagn er, som sagt, 19 ud af 21 sigtede blevet dømt. Enhver betragter må vist indrømme mig, at chancerne for at blive frikendt således synes meget små. En anklage i denne sag synes med overvejende sandsynlighed at betyde domfældelse uafhængigt af de nærmere omstændigheder i sagen.

Herudover er der, som de fleste journalister har bemærket i udpræget grad tale om standarddomme. Af de 17 "rene" verdensbanksdomfældelser har de syv betydet 30 dages indespærring, 3 indespærring i 40 dage og syv af mine venner er blevet idømt 60 dages indespærring under dommer Frank Poulsens venlige ansigt.

Hvilken af de tre standarddomme valget faldt på var tilsyneladende uafhængigt af de anklagedes holdning. Mens det alt overvejende flertal af de dømte enten foregav at være eller virkelig var tilfældigt pågrebne tilskuere til kampene omkring Verdensbankskongressen, skilte en enkelt af dem sig ud fra flertallet ved overfor retten at klarlægge betydningen af den politiske proces, han blev offer for. Ham ekspederede den tilstedeværende dommer ligeledes med to måneders indespærring.

Det er stadig den gængse småborgerlige opfattelse, at man ved at krybe for magten kan opnå visse fordele. Denne opfattelse grunder sig naturligvis på de patriarkalske forhold, som endnu findes mange steder i samfundet.

Kapitalismen er imidlertid formelt typisk en retsstat, hvorfor al straffevirksomhed tilsyneladende går efter faste regler, i hvert fald uden væsentligt hensyn til den strafværdiges ydmyghed. Dette borgerlige grundsynspunkt har domsmagten vist sig at leve op til ved kun at tildele ovennævnte ener to måneders indespærring som også seks andre fik. Selv om mine småborgerlige kritikere nok alligevel vil beskyldte mig for, at jeg ved min usamarbejdsvillige indstilling over for denne ret maso[ch]istisk søger en streng straf, så kan jeg dog forsikre, at jeg ikke har det ringeste ønske om igen at blive udsat for det modbydelige fascistiske undertrykkelsessystem, som råder i fængslet.

Man bør ikke tilskrive mig sådanne psykopatologiske tendenser. Tværtimod

finder jeg det godtgjort, at retten selv ved sin praksis har bevist, at jeg allerede som tiltalt i denne sag er sikker på en dom; og desuden at dennes størrelse vil være uafhængig af, om jeg ydmygt kryber for retten og følger den i alle dens ønsker, eller om jeg tværtimod at hjælpe retten i dens politiske forehavende forfølger mine egne politiske mål i modsætning til rettens.

Jeg har prøvet at forklare, at der ikke findes nogen fornuftig grund til at jeg loyalt skulle spille den traditionelle rolle som anklaget, idet jeg intet kan vinde herved. Det er den ene side af sagen. Lige så væsentligt er det, at der findes positive grunde til at jeg kun vil udtale mig sammenhængende her som sidste replik før dommer og domsmænd træder sammen. Disse grunde skal jeg ligeledes kort gøre rede for.

Denne retssags formål er at kriminalisere mine handlinger og derigennem at give kapitalismens hævn en legitim form. Da det på forhånd er afgjort, at jeg skal underkastes en sådan hævn, ja da jeg allerede nu har været udsat for den, nemlig tre måneders indespærring og den herunder hørende daglige psykiske tortur, afhænger denne retssags succes for det kapitalistiske samfund af, at det lykkes Dem at få mig til at fremtræde som en blot og bar kriminel og som sådan affærdelig person.

Mine handlinger kan imidlertid kun forklares ud fra det internationale modsætningsforhold mellem kapitalen og menneskehedens behov, men i modsætning hertil er det Deres samfundsmæssige opgave i dag ikke at forstå eller forklare mine handlinger men tværtimod at indordne dem under straffelovens paragraffer. I straffeloven står der intet om kapital og menneskelige behov og enhver behandling af dette spørgsmål ville for Dem være en afledning fra retssagens hovedformål: At der udmåles mig en passende dom efter at mine handlinger er blevet bevist (så godt som dette nu er muligt) at høre ind under et par bestemte straffelovsparagraffer.

Dette er fra samfundsmagtens side funktionen af processen i dag.

De der står anklaget i denne retssal under almindeligere anklager for ikke politiske handlinger accepterer oftest den rolle de forsøges påtvunget. Enkelte mener at kunne opnå retfærdighed gennem straffeloven, men de fleste bøjer sig under den og sjakrer om den billigst mulige straf. De sidstnævnte mener i virkeligheden ikke selv at kunne retfærdiggøre deres handlinger i disses videre

sociale sammenhæng på trods af straffeloven. De anklagede prøver at snyde straffeloven som de i øvrigt alment prøver at snyde samfundet uden nogen videre forståelse af dettes karakter. For disse anklagede er samfundsmagten i dens helhed uantastelig ganske som den er det for dommeren, anklageren og forsvareren.

For mig forholder det sig anderledes. Kapitalismen er for mig ikke samfundshistoriens kronede endepunkt endsige en magt, hvis helhed jeg uden eftertanke bøjer mig under. Jeg kan ikke se det anderledes end at kapitalismen er en modbydelig samfundsorden som snart står for sin opløsning i klassekampen og for afløsning af socialismen. Jeg kan ikke se det anderledes, end at hvor den kapitalistiske orden brydes træder politiet og fængselsvæsnet i funktion mens dommeren giver undertrykkelsen sin velsignelse.

Det er min opfattelse, at enhver af de senere historiske samfundsordner er klassesamfund, og at disses retssystem og love hver for sig har til opgave at bevare magten for den herskende klasse i det pågældende samfund.

Det skulle måske således på forhånd synes halsløs gerning for en socialist at påberåbe sig kapitalismens love i sit forsvar. Alligevel gør en del det. Det skyldes, at mens loven som sådan er rettet imod den revolutionære, så er der dog modsætninger mellem enkelte sider af Danmarks love og kapitalismens politiske og administrative behov. F.eks. blir visse love forældede fordi de ikke mere svarer til kapitalismens praksis. Vigtigere er det dog, at moralen traditionelt kræver at lovsystemet udviser en vis indre sammenhæng. Af sådanne moralske årsager kan der også fremkomme love, som stiller sig hindrende i vejen for kapitalens diktatur, og som i teorien skulle kunne bringes i anvendelse mod det kapitalistiske samfund.

Den almindeligste erfaring viser imidlertid, at hvor lovene ikke passer til kapitalismens behov, administrerer domstolene overvejende "retten" efter disse politiske og administrative behov og ikke efter loven. Dette ganske uafhængigt af den smukke borgerlige læresætning om, at dommeren skal dømme alene efter loven.

Jeg skal ikke slutte mig til det kor af småborgerlige moralister, som med landets grundlov som argument og under tiltro til, at rettergang er retfærdighed for alle, kræver, at dommerne skal dømme efter loven. Det er kun en del af deres

funktion.

Det ville være rimeligt at henvise folk, som betvivlede dette, til besættelsestidens interneringsdomme over kommunisterne, og fra denne periode er mange andre eklatante eksempler af samme skuffe. Det er imidlertid ikke nødvendigt at gå så langt. Dommer Frank Poulsen i denne høje ret har selv bevist sin villighed til at udføre sit arbejde og blæse på loven, hvor det skønnes politisk opportunt. Lad mig blot her nævne den afvisning jeg fik af mit andragende om selv at måtte føre min sag uden indblanding fra en beskikket sagfører. Afvisningen heraf bestod i en mekanisk fremførelse af retsplejelovens § 731, som kun ved første ukritiske øjekast synes at forsvare gældende retspraksis, men som i virkeligheden, hvis man gennemlæser hele afsnittet om "den sigtede og hans forsvar" ses at have en helt anden funktion i sammenhængen, ja i virkeligheden slet ikke at kunne anvendes imod den sigtedes udtrykkelige ret (og ikke pligt!) til at få beskikket en sagfører som udtrykt i § 730.

Men denne affære skal jeg ikke fordybe mig yderligere i selvom den burde være af virkelig interesse for alle, der endnu tror, at dommerne følger loven og ikke kapitalismens politiske magt. Jeg skal her blot endeligt fastslå, at domsmagten arbejder så pragmatisk, at det ikke ville være muligt (ved juridiske spidsfindigheder, ved at finde smuthuller eller henvise til anklagemyndighedens bevispligt) med lov i hånd at hindre domsmagten i at udfylde dens funktion som kapitalismens håndlanger. – Og det har forøvrigt de tidligere domme i denne sag også med al ønskelig tydelighed bevist.

Som man vel kan forstå ville det virkelig ikke tjene noget formål for mig at påberåbe mig een borgerligt retslig tolkning frem for en anden, d.v.s. at deltage loyalt i denne proces. Tværtimod ville jeg kun derved bidrage til styrkelsen af den tåbelige illusion, at denne rettergangs resultat er udtryk for en højere retfærdighed som de to parters udsagn går op i. Og når jeg således styrkede denne opfattelse ville jeg samtidig styrke kriminaliseringen af mig selv og ergo tjene kapitalismens politiske mål.

For den logisk-ideologiske sammenhæng er netop den, at enten er en mand, der voldeligt går til angreb på samfundet kriminel, eller også fordi samfundet er retfærdigt er samfundet uretfærdigt og kriminelt og han der antaster samfundet sympatisk og retfærdig.

Som jeg tidligere nævnte føler jeg mig fuldt ud i stand til at forsvare de handlinger jeg anklages for.

For at sige det kort, drejer denne sag sig bl.a. om, hvorvidt store dele af menneskeheden skal sulte ihjel eller om de skal have lov til at leve og opbygge sig en menneskeværdig tilværelse.

Fødevarerproduktionen figurerer kun med relativt små beløb på monopolkapitalismens regnskaber, men dens sociale betydning er ulige meget større. Dels er fødeproduktionen og hvert menneskes tilegnelse af dennes produkter naturligvis en forudsætning for det pågældende menneskes liv. Dels blir en væsentlig del af verdens fødeproduktion ikke omsat på det internationale marked, som domineres af monopolkapitalisterne. Endelig er fødevarerproduktionen mange steder ret tilbagestående således at mange mennesker lever af den på trods af dens ringe handelsværdi.

Vi lever i en tid, hvor flere mennesker dør af sult hvert år end under de værste klimatiske kriser i tidligere tider. Dette til trods for at landbrugsvidenskaben nu er højt udviklet.

Sidste år fik Borlaug Nobelprisen for sit arbejde med den såkaldte "grønne revolution". Det er lykkedes ham at skabe nogle nye sædtyper, som bl.a. reproducerer hurtigere, og denne videnskabelige udvikling er af så stor betydning, at selv med den nuværende dårlige udnyttelse af jordoverfladen til landbrugsformål, skulle det være muligt at producere tilstrækkeligt brødkorn til hele verdens befolknings behov. Den ny-malthusianske teori om den historisk nødvendige sultedød for en stigende mængde af jordens voksende befolkning er atter blevet agterudsejlet af moderne videnskab og produktionsmetoder.

Så gunstig er situationen, når verdens produktionsmidler er i søgelyset. Men hvad sker der i den verdenssamfundsmæssige fordeling af produktionen under dens omsætning på det kapitalistiske marked?

1970 blev også det år, hvor denne videnskabelige udvikling førte til hastemøder i FN under deltagelse af generalsekretæren U Thant og verdensbankdirektøren Robert McNamara. Hvor urimeligt dette end må lyde for lægmand vil de nye sædtyper "muligvis få katastrofal betydning".¹

FN-eksperterne forudser, at disse kornsorter vil medføre en kraftig uddybning af de allerede eksisterende modsætningsforhold i verden, den hidtil største hungersnød og sociale elendighed i "den tredje verden". De nye kornsorter vil nemlig blive udbyttet i den økonomisk veludviklede del af verden samt af relativt få storlandbrugere i "den tredje verden". Ved anvendelse af de nye kornsorter vil det dyrkede areal blive udnyttet bedre, og kornpriserne derfor falde. Samtidig vil kornmængden stige nogenlunde tilsvarende.

Som så ofte før under kapitalismens udvikling betyder også her nye produktionsmetoder en koncentration af ejendomsforholdene. Den kapitalistiske konkurrence sikrer også, at det fremtidigt endnu billigere producerede korn vil blive bragt på verdensmarkedet. Da de fattige landbrug i den økonomisk tilbagestående verden nu er inddraget i den internationale vareproduktion derved, at de sælger korn til de byer, som i løbet af de sidste loo år er opstået. i "den tredje verden" vil de faldende kornpriser betyde nedlæggelsen af millioner af mindre landbrug i den del af verden, der fra naturens hånd, klimatisk o.s.v., var de mest frugtbare.

Og derfor er der en egen ironi i betegnelsen "den grønne revolution". Dele af verdens frugtbareste egne vil springe i skov, det stedsegrønne mørke vil sænke sig over det tidligere kulturland.

Selv de borgerlige FN-eksperter imødeser en "katastrofal indvandring til byerne og affolkning af landområderne". Millioner og atter millioner af indvandrere overgår nu til en ny samfundsmæssig tilværelse. De flytter til de giftige ukloakerede blikskursforstæder omkring den imperialistisk undertrykte verdens storbyer. Uden arbejde og uden håb om nogensinde at få det. Hvor sultedøden hele tiden står for døren, men ikke sjældent narres for sit bytte, når de afkræftede mennesker bukker under for ep[i]demier.

Verdensbankens kendte præsident McNamara forudsagde på kongressens åbningsmøde i Bella Centret den samme udvikling:

"Teknologien bliver stadig mere kapitalintensiv og absorberer stadig færre folk. Skønt landbrugsproduktiviteten nu er stigende virker den nye landbrugsteknik ikke stabiliserende i den forstand, at den forringer indkomstmulighederne og frigør endnu flere arbejdere fra overbefolkede landbrugsdistrikter..... Derfor, fortsatte han, fyldes byerne op og arbejdsløsheden i dem forværres.

Sandsynligvis er der en tilsvarende mangel på beskæftigelse i landdistrikterne. Den fattigste fjerdedel af udviklingslandenes befolkning risikerer at blive ladet næsten fuldstændig tilbage under det moderne teknologiske samfunds enorme omlægning, "Margen-folket", de elendige, der kæmper for at overleve i udkanten af gårde og byer, tæller måske allerede over en halv milliard. I 1980 vil deres antal være over en milliard, i 1990 to milliarder. Er det muligt at forestille sig at nogen form for samfundsorden kan overleve under presset af en så enorm tyngde af elendighed?"²

Nu kan det være svært nok at forestille sig, at den tidligere amerikanske krigsminister, som bl.a. er medansvarlig for mordet på mindst 250.000 Sydvietnamesiske børn, skulle være oprigtigt bekymret for de sultende mennesker. Hans udtalelser fremtræder så meget des mere hykleriske som den tidligere minister også er medansvarlig for ødelæggelsen af afgrøder gennem kemisk krigsførelse. Den tidligere imperialistiske krigsministers ynkelige hulken over den sociale udvikling under imperialismen tjener naturligvis det formål, at skaffe tillid og gysser til hans nye imperialistiske firma.

Verdensbanken afslører sig i sine "hjælpeprogrammer" som et ganske gement kapitalistisk bank foretagende for fælles imperialistiske anliggender. Dens særlige opgave er at investere i samfundsudviklingsprogrammer som elektrificering og udbygning af transportnet, der så igen blir udgangspunktet for individuelle videregående kapitalistiske investeringer.

I mindre grad er der også blevet investeret i landbrugsprogrammer. Her, som i forbindelse med de øvrige programmer, og som det i det hele taget er karakteristisk for al kapitalistisk udvikling, finder en ejendoms-koncentration sted og ekspropriation af småejendom. Udviklingen mod en stigende mængde af besiddelsesløse i grænseløs elendighed, som McNamara selv i det foregående har bevidnet, styrkes. Der er intetsomhelst tegn på, at en modsatrettet udvikling er i gang under monopolkapitalens diktatur (heller ikke i forbindelse med Verdensbankens aktiviteter) – og dette måtte vel også forekomme selvmodsigende.

-

Konklusivt kan det siges, at under kapitalistiske produktionsforhold forvandler

menneskehedens videnskabelige og produktionsmæssige sejr sig til menneskehedens sociale fallit. Verdensbanken bidrager både til produktivkræfternes udvikling og til den sociale fallit med de tidligere nævnte konsekvenser af masseelendighed.

For en kapitalist som McNamara kan ingen form for samfundsorden løse krisen. For ham og hans ligesindede i vort land er mennesket en genstand, der absorberes af teknologien, som han udtrykker det. For kapitalismen forholder det sig således, at er der mere arbejdskraft end kapitalen kan opsuge, er arbejdskraften og dens menneskelige bærer overflødig. Kapitalismen er kapitalens diktatur over mennesket.

Kapitalismens tankegang kan ikke rumme andet end at enhver udvikling dikteres af kapitalen og at kapitalen ligeledes dikterer enhver udviklings begyndelse. At eksportere kapital er for denne tankegang ensbetydende med at eksportere udvikling.

Men kapitalen er i virkeligheden ikke al udviklings moder. Virkeligheden er den, at dels er kapitalen selv et resultat af produktivt arbejde, dels er kapitalen som sådan en relativt moderne samfundsform. Hverken pyramiderne eller inkaernes terrassedyrkning blev sat i gang af kapitalen, for en sådan fandtes først langt senere. Kapitalens diktatur er en historisk specifik produktionsmåde, andre former for ledelse af produktionen fandtes før, andre vil følge og har allerede delvist afløst den.

Når kapitalister eksporterer kapital (og så er det ligegyldigt om de kalder det investering eller u-landshjælp) eksporterer de først og fremmest deres egen magt. Og i overensstemmelse med denne magts klassenatur er det den helt ligegyldigt om det samfund, hvori investeringen foregår, går til grunde i den kapitalistiske konkurrence med massesultedøden som konsekvens.

Der findes andre måder at organisere produktionen på end ved kapitalens diktatur, og fremtidens alternativ til den voksende sociale elendighed hedder socialisme. De sultne og arbejdsløse masser kan selv organisere produktionen for tilfredsstillelsen af deres egne behov, i modsætning til og i kamp mod den internationale monopolkapitalisme. Ressourcerne er særdeles rigelige, som også det tidligere sultende Kina har bevist det.

Det socialistiske Kina udgør lidt mindre end halvdelen af "den tredje verden"s befolkning. I fyrré års væbnet kamp mod imperialismen for det arbejdende folks magt til at udvikle sig en menneskeværdig tilværelse, skabte de kinesiske folk det samfund, som er blevet et forbillede for resten af den sultende verden.

Jeg behøver ikke udbrede mig meget om, at socialismen er proletariatets diktatur og løsningen på den sociale udvikling McNamara imødeser.

Det er i dag Deres opgave på verdens imperialismens vegne at dømme mig for mine forsøgte angreb på Verdensbanken. Skulder ved skulder med krigsforbryderen McNamara står De som forsvarere af kapitalens internationale diktatur over det arbejdende folk.

Forsøger De endnu at forsvare Dem med, at vi må ønske fredelige forhold indenfor Dannevangs grænser mens verden brænder, kan jeg svare Dem, at Deres ønske er aldeles utopisk. Også det Danmark vi kender i dag vil til syvende og sidst brænde op i den imperialistiske verdens eget indre modsætningsforhold mellem kapital og arbejder, og det socialistiske samfund vil rejse sig af asken.

1. Oplysning og citat fra radioens "Orientering" d. 30/10 70.
2. cit. Politiken d. 22. sept. 1970.

Kilde

Madsen, F. Ejnar. (1971). En politisk domstol: Verdensbankdemonstranterne: Finn Ejnar Madsens forsvarstale. Demos.

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Forsvarstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/finn-ejnar-madsens-forsvarstale>